

Til:

Ansvarlig redaktør Dagbladet og dagbladet.no: Anne Aasheim
Nyhetsredaktør Dagbladet: Morten Øverbye

Kopi:

Siril K. Herseth

Kopi til orientering:

Pressens faglige utvalg
Per Edgar Kokkvold
Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk
Mattilsynet ved Kristina Landsverk

Oslo, 7. september 2009

Angående anklager om forfalskning av bildebevis i pelssaken

Vi vil med dette be Dagbladets journalistiske ledelse så raskt som mulig vurdere klage på journalistiske arbeidsmetoder gitt under.

Bakgrunn

04.09.09 publiserte Dagbladet en artikkel med overskriften "Bildebevis var falske". I denne artikkelen hevdes det at de skadde dyrene Nettverk for dyrs frihet (NDF) har dokumentert på gården til en anonym gårdeier var tatt av dyr som ikke var hans, og at bildebevisene følgelig er falske. Videre forklares det at ukjente gjerningspersoner har tatt med seg to syke dyr inn i gården og plassert dem i burene. Påstanden underbygges med konklusjoner om DNA-spor i en rapport av veterinær Are Krogh. På nettsiden til Dagbladet ble en større artikkel om samme sak publisert, med et videoinnslag som en del av artikkelen.

05.09.09 publiserte dagbladet.no på sin webside en artikkel hvor nok en pelsdyrbonde anklager NDF for å ha jukset med bilder. Denne gangen hevdes det at bildene av en skadet mink ikke er tatt på hans gård.

Beskyldningene er gjentatt og omtalt i flere oppslag som har fulgt i kjølvannet av disse.

Journalistens arbeidsmetoder og kontakt med NDF

Nettverk for dyrs frihet (NDF) ble 03.09.09 oppringt av journalist Siril K. Herseth i forkant av artikkelen "Bildebevis var falske", og hun fikk over e-post tilgang til deler av vårt dokumentasjonsmateriale. Senere på kvelden tok Herseth igjen kontakt, og fortalte at hun hadde besøkt en revefarm, hvor oppdretteren hadde hevdet at noen hadde plassert skadde dyr i hans farm. Videre spurte hun om NDF hadde plassert rever i den aktuelle farmen, noe vi avkreftet. **Vi ble ikke informert om at rammene for artikkelen var en anklage om forfalskning av**

bildebevis. Vi fikk heller ikke mulighet til å presisere detaljer rundt vårt materiale, noe som langt på vei ville avkrefte påstandene i artikkelen.

I etterkant av denne artikkelen har det kommet fram flere detaljer som setter historien som saken bygger på, og dermed anklagene som Herseth gjennom tittel og sitater framsetter i artikkelen, i et tvilsomt lys. Disse kunne og burde blitt oppdaget før anklagene ble trykt. Vi vil først presisere at det for oss som er opptatt av dyrs ve og vel opplever anklagene om at vi skal ha satt skadde dyr i bur, for å fotografere dem og deretter forlate dem som absurde og uforståelige. Når vi samtidig har så omfattende dokumentasjon på kritikkverdige forhold og skader for så mange dyr fra de omtalte farmene, antok vi at beskyldningene ville falle på sin egen urimelighet. Men uavhengig av hvilken kunnskap journalisten har hatt om vårt arbeid på forhånd, eller hvilket syn Dagbladet har på dyrevern generelt og vårt arbeid spesielt, er det en rekke forhold som burde og kunne blitt undersøkt journalistisk. En del av disse forholdene og spørsmålene de reiser gir såpass alvorlige sprik i historien, at de etter vår oppfatning ville ha måttet endre Dagbladets vinkling og dekning på vesentlige punkter..

Vår dokumentasjon som ikke er tatt hensyn til

Disse forholdene har vi både informert Herseth om, og tilbudt dokumentasjon på:

Det første forholdet som gjør påstandene vanskelige å tro på, ligger i forskjellen mellom datoene. Våre bilder ble tatt 25. juli¹, mens bonden hevder han fant dyrene først den 18. august. Spørsmålet journalisten kunne reist, er hvorfor han ikke har oppdaget dette før? Den neste svikten i "bevisene" for påstanden, er at buret som blir presentert i videointervjuet med Are Krog, ikke er det samme som buret vi tok bilde av. I videointervjuet vises det til et bur med to dyr, og i bakgrunnen av buret vises et gjerde. Våre bilder og video viser et bur med en valp som mangler et forbein og at bakgrunnen for buret er et annet pelsdyrhus. Det kan med andre ord ikke være snakk om samme bur. Dette kunne også journalisten både undersøkt, og spurt bonden om. I artikkelen hevdes det også at pelsdyrbonden har anmeldt forholdet, noe Sel lennsmannskontor har avkrefte overfor oss². Saken omtales som om den er anmeldt til politiet i avisartikkelen datert 04.09.09.

Vi stiller oss undrende til mangelen på kritiske spørsmål som burde blitt stilt oppdragsgiveren for bonden, den privatpraktiserende veterinæren Are Krogh. Hvorfor er det ikke spurt om hvordan han vet at ikke avlskortene er byttet om? Hvordan han vet at dyrene ikke er kjøpt inn fra et annet sted? Hva slags sammenlikningsgrunnlag prøvene har blitt gjort på? Har veterinæren oversikt over alle hannene som er brukt til avl på farmen med 2000 rever? Vi kontaktet veterinæren og spurte om disse tingene, og da svarte han at han ikke kunne uttale seg fordi det kunne svekke politietterforskningen. En etterforskning som etter all sannsynlighet ikke eksisterer, da forholdet ikke er anmeldt.

---

¹ Dette kan bekreftes av Anne Marte Moland i NRK som fikk råmaterialet den 12. august, og av Dyrebeskyttelsen, som ble vist materialet i et møte den 3. august. Metadata i råmaterialet bekrefter dessuten datoen. Herseth har avvist tilbud om å undersøke dette.

² 07.09.09 ringte Per Arne Tøllefsen Lennsmannskontoret i Sel, som avkrefter at det foreligger en anmeldelse fra pelsdyrbonden. De har vært i kontakt med bonden, men hadde ikke noe notat om når denne kontakten har funnet sted.

Når det kommer til saken om minkfarmeren som hevder at vi bruker bilder fra en annen farm for å sverte ham³, så kan vi også avkrefte dette. Videomaterialet vi sitter på viser tydelig at denne minken er svart slik hans dyr er, og at den etterlyste gule slangen også vises i råmaterialet. **Vi har gjentatte ganger kontaktet Siril K. Herseth for å vise fram vårt materiale også her, uten at vi har fått mulighet til dette.** Anklagen er dessuten gjennom lett tilgjengelig kunnskap om mink lett å problematisere. Boken “vakre pelsdyr – og deres fargegenetikk” utgitt av Scientifur i Danmark sier dette om svart mink: “Den mørke standard mink som man har i dag, vanligvis omtalt som svart, er et resultat av at den brune villminken ble selektert for mørk farge.” og “Valpenes sommerpels vil være mer bruntonet og tidlig i dyrets liv brungrålig da det er underpelsen som i hovedsak dominerer bildet.” Dette forklarer brunskjæret på bildet i artikkelen.

Relevante punkter i Vær varsom-plakaten

Vi minner om Vær varsom-plakaten som sier:

3.1. Kilden for informasjon skal som hovedregel identifiseres, med mindre det kommer i konflikt med kildevernet eller hensynet til tredjeperson.

3.2. Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder. Vær spesielt aktsom ved behandling av informasjon fra anonyme kilder, informasjon fra kilder som tilbyr eksklusivitet, og informasjon som er gitt fra kilder mot betaling.

4.4. *Sørg for at overskrifter, henvisninger, ingresser og inn- og utannonseringer ikke går lenger enn det er dekning for i stoffet.*

4.14. *De som utsettes for sterke beskyldninger skal så vidt mulig ha adgang til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger. Debatt, kritikk og nyhetsformidling må ikke hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt.*

Alle disse punktene berører forhold vi reagerer på. Kilden var anonym. Kildens informasjon ble ikke grundig sjekket. Overskriften konkluderte med at vi hadde forfalsket bildemateriale, uten at det er dekning i artikkelen for denne konklusjonen. Vi som ble utsatt for beskyldningene fikk ikke mulighet til å motbevise påstandene.

Det må også påpekes at disse påstandene har et liv utenfor Dagbladets redaksjon. Saken har blitt flittig gjengitt i andre medier, og beskyldningene er der delvis gjengitt som sannhet. I Dagbladet er bildet ytterligere forsterket gjennom to ulike oppslag der landbruks- og matminister Lars Peder Brekk⁴ og leder i Norsk Presseforbund, Per Edgar Kokkvold⁵ kommenterer de påståtte

---

³ I saken “Nok en eier av pelsfarm reagerer på bilder fra dyrevernerne”, med ingressen ”- Bildene viser brunmink, men jeg har bare hvit- og svartmink, sier farmeieren.”, av Siril K. Herseth, publisert på dagbladet.no 06.09.09.

⁴ I artikkelen ”- Dette er sterkt beklagelig”, med ingressen ”Landbruks- og matminister reagerer kraftig på at noen skal ha plassert syke rever på en pelsfarm.” av Siril K. Herseth, publisert på dagbladet.no 04.09.09.

⁵ Under tittelen ”- Mediene kan være for kjappe”, med ingressen ”Kokkvold mener mediene er for raske til å kaste seg på saker der aktivister har et sympatisk formål” av Øistein Norum Monsen, publisert på dagbladet.no 04.09.09.

hendelsene. Siste nytt nå er at den finske pelsindustrien har sendt ut en pressemelding som sier at NDF har forfalsket bilder, og saken ruller nå for fullt i Finland.

Alvorlige konsekvenser for NDF

Påstander som dette kan selvsagt skade en organisasjon som benytter omfattende dokumentasjon som virkemiddel. NDF har hele tiden vært åpen om vårt syn på pelsdyrindustrien, samtidig som vi driver dokumentasjonsprosjektene for å reise kritikk mot en næring som til nå har vært svært lukket for innsyn og debatt i offentligheten. Etter det som har kommet fram gjennom vårt arbeid, er bransjen under sterkt press både hos myndigheter og i opinionen. Vi opplever at Dagbladet, gjennom journalist Herseth, gjennom sine oppslag og gjentatte beskyldninger undergraver troverdigheten til informasjonen vi har lagt fram i offentligheten. Om påstandene mot vårt arbeid får stå som de er, uten at fakta i saken er undersøkt, blir det vanskelig å gjennomføre liknende prosjekter siden – både for oss og andre som måtte ha interesse av å kaste lys over forhold det er taushet rundt i det norske samfunnet. **Når vi som arbeider frivillig med dette i tillegg nå - mer eller mindre indirekte – beskyldes for handlinger som både er høyst uetiske, irrasjonelle og ikke minst straffbare, ser vi det som svært alvorlig.**

Vi reagerer på at vi ikke har fått presentere vår dokumentasjon før journalist Herseth konkluderer i Dagbladet. Vi reagerer også på mangelen på grundighet i de oppfølgingssakene hvor vi fått komme med tilsvarende. Journalisten har avvist våre gjentatte tilbud om avgjørende og sentral dokumentasjon. Herseth kunne gjennom disse ha gått videre inn på vesentlige aspekter ved historien, men valgte i stedet å la dem ligge. Utover det omtalte bildematerialet, er det flere eksempler på dette. Et eksempel er da Herseth ble opplyst om den lange tiden som hadde gått før bonden skal ha oppdaget dyrene det er snakk om, uten å konfrontere bonden med kritiske oppfølgingsspørsmål. Et annet er at Herseth kunne ha undersøkt de ubehagelige sms-ene som bonden skal ha fått, og gjengitt resultatet i artikkelen. Uten dette er det bare NDFs uttalelse om at vi ikke har sendt slik sms som står igjen⁶. Vi opplever ikke i denne saken at bonden, veterinæren eller bransjens representanter er møtt med samme kritiske spørsmål som vi er vant til å svare på i vår kontakt med journalister.

Vi opplever det som svært vanskelig å forsvare oss mot beskyldningene som nå har haglet mot oss, når det ikke er ønske om verken å stille det vi oppfatter som opplagte kritiske spørsmål eller gjøre nødvendige kritiske journalistiske undersøkelser. Vårt inntrykk er at Herseth har vist liten vilje til å finne ut av forhold som ville endret vinklingen hun startet opp med. Ved å avvise å forfølge tilgjengelige fakta og bevis i saken, er det påstand mot påstand som står igjen. Slik vi ser det er dette i beste fall slett journalistikk, og høyst kritikkverdige arbeidsformer, særlig når det dreier seg om så grove beskyldninger som her.

Vi mener at Dagbladet som har formidlet og konkludert at vi har drevet med bildeforfalskning har plikt til å undersøke nærmere sine kilder når ny informasjon kommer til veie. Vi vil som tidligere stille vårt materiale til disposisjon for kritiske undersøkelser.

---

⁶ Omtalt i artikkelen "Pelsfarmer får ubehagelige sms" med ingressen "Etter at Odd Arne fortalte at han fant syke rever som ikke er hans, har han fått lite hyggelige SMSer fra dyrevernerne.", av Siril K. Herseth, publisert på dagbladet.no 06.09.09.

Vi ønsker en rask tilbakemelding på denne henvendelsen, og at dette rettes før det har gått for lang tid. Dersom Dagbladet kommer til at avisen er fornøyd med håndteringen av saken, vil vi ha beskjed i løpet av dagen, slik at vi kan vurdere hva vi skal gjøre videre med saken.

Med vennlig hilsen
Per Arne Tøllefsen,
for Nettverk for dyrs frihet
Telefon: 99 48 96 37